

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

кафедра філософії та соціально-політичних наук

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ»

Краматорськ-Тернопіль, 2023

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білецький І. П. Філософія науки: навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2005. 128 с.
2. Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 142 с.
3. Вандышев В.Г. Философский анализ дифференциации естественно-научного познания. К. : Выща шк., 1989.
4. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ. Вид. Ліра-К. 2018. 352 с.
5. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Хрестоматія з історії та філософії науки. Херсон, 2018. 158 с.
6. Гринів О. І. Філософія: курс лекцій для аспірантів. Львів : Тріада плюс, 2016. 364 с. 978-966-486-194-3.
7. Гришанов І. В., Поліщук І. Є. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів та аспірантів усіх спеціальностей. Частина І. Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. 120 с.
8. Гришанов І. В., Поліщук І. Є. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки» для магістрантів та аспірантів усіх спеціальностей. Частина ІІ. Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. 84 с.
9. Данильян О., Дзьобань О. Методологія наукових досліджень. Підручник. Вид. Право. 2019. 368с.
10. Дескриптивність нелінійного теоретичного знання / в кн.: Людина в складному світі. - Суми: Університетська книга, 2018. С. 177-198.
11. Добронравова І. С. Новітня західна філософія науки: підручник. Київ : ПАРАПАН, 2008. 214 с.
12. Добронравова І. С., Сидоренко Л. Філософія та методологія науки: підручник. Київ : ВПЦ Київський університет, 2008. 223 с.
13. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Вид. Центр навч.літ. 2019. 350 с.
14. Іщенко М. П., Руденко І. І. Філософія науки: питання теорії і методології: навч. посіб. Київ : УБС НБУ, 2010. 444 с.
15. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
16. Максюта М. Є. Філософія науки: Навч. посіб. Київ : Урожай, 2004. 418 с.
17. Мальська М., Пандяк І. Організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Вид. Центр учб.літ. 2017.131 с.
18. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / За ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
19. Петінова О. Б. Філософія науки: навч. посіб. Одеса, 2018. 213 с.
20. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. 184 с.
21. Поліщук І. Є., Галіченко М.В. Навчально-методичні рекомендації з дисципліни «Філософія та методологія науки»: Науково-методичне видання. Херсон : Айлант, 2009. 76 с.
22. Попович М. В., Кримський С. Б., Йолон П. Ф. Теорія смислу в гуманітарних дослідженнях та інтенціональні моделі в точних науках. Київ : Наукова думка, 2012. 456 с.
23. Пронський В. М. Філософія науки: Конспект лекцій для аспірантів, пошукачів та магістрів. Київ : НТУУ «КПІ», 1997. 200 с.
24. Ратніков В. С. Основи філософії науки та філософії техніки: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
25. Ратніков В. С., Макаров З. Ю. Історія та філософія науки: хрестоматія: навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2009. 416 с.

26. Самардак М. М. Філософія науки. Напрями, теми, концепції: навч. посіб. Київ : ПАРАПАН, 2011. 203 с.
27. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки та техніки: підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 306 с.
28. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посіб. Кременчук : Кременчуцький національний університет ім. Михайла Остроградського, 2011. 103 с.
29. Філософія науки (методи та форми наукового пізнання): навч. посіб. для самост. роботи / А.О. Осипов ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. Дніпропетровськ : Дніпропетр. ун-т ім. А. Нобеля, 2014. 195 с.
30. Філософія науки та інноваційного розвитку / за наук. ред. Л. А. Чекаля. Київ : Ніжин, 2011. 327 с.
31. Філософія науки. Підручник для аспірантів. - Київ: Центр учбової літератури, 2018. 218 с.
32. Філософія науки: навч. посіб. / за ред. Афанасьєва Л.В. Мелітополь : Люкс, 2011. 207 с.
33. Філософія науки: навч. посіб. / за ред. Фірсова Л. В. Харків : ППВ «Нове слово», 2003. 335 с.
34. Філософія науки: підручник / за ред. І. С. Добронравова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
35. Ханстантинов В. О. Філософія науки: Курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
36. Штанько В. І. Філософія і методологія сучасної науки. Підручник. Харків, 2017. 177 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Апель К.-О. Априорі спільноти комунікації та основи етики. До проблеми раціонального обґрунтування етики за доби науки. Сучасна зарубіжна філософія : Течії і напрямки. Хрестоматія. Київ : Ваклер, 1996. С. 359 - 412.
2. Арутюнов В. Х., Мішин В. М., Свінцицький В. М. Методологія соціально-економічного пізнання. Навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 353 с.
3. Білоус Т. М. Натуралізм у сучасній філософії науки: когнітивні засади. Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Філософія. 2013. Вип. 663-664. С.246 - 252.
4. Білоус Т. М. Натуралістична філософія економіки. Філософська думка. Київ, 2016. № 2. С. 81 - 93.
5. Вернадський В. І. Про науковий світогляд [пер. М. Кратко]. Київ : НАН України ; Центр гуманітарної освіти , 1996. 56 с.
6. Добронравова І. С. Норми наукового дослідження в нелінійному природознавстві. Філософська думка. Київ, 1999. № 4. С. 36 - 48.
7. Добронравова І. Практична філософія науки. Суми : Університетська книга, 2017. 352 с.
8. Добронравова І. С. Практична філософія постнекласичної науки про наукову істину та людську свободу. Філософія освіти. 2014. № 2. С. 224 - 234.
9. Ермоленко А. М. Екоетика у світлі парадигмального повороту в філософії (попередні зауваги до критики екологічного розуму). Філософська думка. Київ, 2008. № 3. С. 88 - 108.
10. Ермоленко А. М. Екологічна етика: проблема обґрунтування. Практична філософія. 2003. № 3. С. 133 - 148.
11. Запорожан В. М., Аряєв М. Л. Біоетика та біобезпека. Київ : Здоров'я, 2013. 456с.
12. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації. / Das Prinzip Verantwortung. Versuch einer Ethik für die technologische Zivilisation ; пер. з нім. А.Ермоленка. Київ : Лібра, 2001. 400 с.

13. Кадикало А. М. Аспекти трансформації орієнтирів наукового мислення. Практична філософія. Київ, 2016. № 4. С. 134 - 140.
14. Кадикало А. М. Статус «об'єктивного суб'єкта» в науковому пізнанні. Вісник ЛНУ. Серія: філософські науки. Львів, 2015. Вип. 17. С. 49 - 56.
15. Кадикало А. М. «Стіна» Планка як агностичний принцип у фундаментальному науковому пізнанні. Науковий журнал «Гуманітарні візії». Львів, 2016. № 1. С. 79 - 85.
16. Кисельов М. М. Біологічна етика в системі практичної філософії. Практична філософія. Київ, 2000. № 1. С. 166 - 177.
17. Комар О. В. Гуманізація науки чи натуралізація філософії? Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Філософія. 2009. Вип. 466-467. С. 82 - 86.
18. Марчук М. Г. Ціннісні потенції знання. Чернівці : Рута, 2001. 319 с.
19. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад. : О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 40 с.
20. Ожеван М. Фундаментальний характер випадковості та антропні принципи самоорганізації «суспільства ризиків». Sententiae : наук. праці Спільки дослідників модерної філософії (Паскалівського товариства). Вінниця, 2007. Вип. 1. С. 126 - 134.
21. Повторева С. М. Структурний підхід - структуралізм - постструктуралізм: еволюція методології та її поширення в гуманітарних студіях: Монографія. Львів : Вид-во Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2010. 332 с.
22. Попович М. В. Раціональність і виміри людського буття. Київ : Сфера, 1997. 451с.
23. Рижко В. А. Сучасні інновації в наукових і освітянських методологіях та практиках: напрямки та проблеми. Наукові і освітянські методології та практики. Київ, 2004. Вип. 2. С. 18-30.
24. Сидоренко Л. І. Аксиологія постнекласичної науки. Сучасна українська філософія: традиції, тенденції, інновації: зб. наук. праць / відп. ред. А. Є. Конверський, Л. О. Шашкова. Київ, 2011. С. 204 - 222.
25. Сидоренко Л. І. Проблеми етики науки в постнекласичному дискурсі. Філософські проблеми гуманітарних наук : альманах. Київ, 2010. № 19. С. 11 - 125.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Айтов С. Ш. Філософія науки К. Поппера: історично-антропологічні елементи методології. Вісник Дніпропетровського університету. Серія : історія і філософія науки і техніки. 2014. Т. 22. С. 45 - 49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduifnt_2014_22_22_6
2. Білоус Т. Філософія науки у системі сучасної освіти: філософія конкретних наук та філософія експерименту. Філософська думка. Київ, 2013. № 5. С. 113-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Philos_2013_5_15
3. Владленова І. В. Розвиток позитивістської традиції в філософії науки. Гілея : науковий вісник. 2014. Вип. 88. С. 103-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2014_88_27
4. Галіченко М., Поліщук І. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках. Південний архів. Іст. науки. : Зб. наук. праць. 2010. Вип. 31-32. С. 26-34. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Pain/2010_31_32/Gal_Pol.pdf
5. Гейко С. М. Соціологія знання та науки в контексті філософії науки. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Теорія культури і філософія науки. 2012. № 995, вип. 46. С. 114-117. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhITK_2012_995_46_26
6. Гейко С. М. Соціально-філософські виміри науки: історичний розвиток соціалізації науки та сучасні параметри наукової професії. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія : Теорія культури і філософія науки. 2013. № 1057, Вип. 49 (1). С. 23-25. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhITK_2013_1057_49%281%29_6

7. Герасимчук А. А. Методологія філософії та методологія науки: порівняльний аналіз. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наукових праць / за заг. ред. проф. Сауха П. Ю., 8 грудня 2010 р, Житомир. [Електронний ресурс]. URL : http://www.zu.edu.ua/ist_kaf3_sklad.html
8. Добронравова І. С. Концепції наукової раціональності в сучасній філософії науки [Електронний ресурс]. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/pidr1.html>
9. Добронравова І. С. Філософія науки. Підручник для аспірантів [Електронний ресурс]. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/PhN/zmist.htm>
10. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І, Петрущенко С. П., Шашкова Л. О. Філософія науки. Київ, 2002. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dobr/zmist.html>
11. Добронравова І. С., Фінкель Л. С. Динамічний хаос у соціумі як середовище соціальної самоорганізації. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2005. № 1. С. 168-180. URL : <http://www.philsci.univ.kiev.ua>
12. Заглада В. М. Взаємозближення наукової істини і цінностей у сучасному науковому пізнанні. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2018. № 1. С. 26-31. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/27852>
13. Заглада В. М. Взаємозумовленість і динаміка внутрішніх і зовнішніх цінностей аксіосфери науки. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. 2015. № 81. С. 10 - 15. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/19874>
14. Книш І. В. Гуманітарні та природничі науки в постнекласичній освіті. Філософія науки: традиція та інновації. 2013. № 2. С. 25-33. URL : <http://nbuv.gov.ua/UJRN/FilosNauk> 2013 2 5.
15. Онуфрійчук Р. В. Методологічна легітимізація багатомірної моделі реальності в сучасній філософії науки. Гілея : науковий вісник. 2013. № 72. С. 312 - 316. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_72_60.
16. Поліщук О. П. Інтуїтивне мислення. Практична філософія. Київ, 2003. № 2. С. 37 - 44. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/8781>
17. Поліщук, О. П. Постнекласична наука: соціально-гуманітарний поворот. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2010. № 53. С. 3-7. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/4563>
18. Самардак М. М. «Критична теорія» науки Франкфуртської школи (до 80-ліття Франкфуртського інституту соціальних досліджень). ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2003. № 12. С. 19-23. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/94>
19. Самборська О. Кореляція епістемних і метафізичних аспектів у сучасній філософії науки. Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Філософія. 2011. Вип. 561-562. С. 60 - 64. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchu_fil_2011_561-562_13
20. Шашкова Л. О. Історичний перспективізм і культурно-історичний проект філософії науки: методологічні паралелі. Філософські проблеми гуманітарних наук. 2018. № 1. С. 32 - 37. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fpgn_2018_1_7.
21. Fay B. Contemporary Philosophy of Social Science : A Multicultural Approach / Brian Fay. – Oxford ; Cambridge, Mass. : Blackwell, 1996.
22. Kuipers T. General Philosophy of Science : Focal Issues / Theo Kuipers. – Amsterdam ; London : North Holland, 2007.